

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง
โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Development of Supplementary Course on Sufficiency Economy Life Skills Using
Project-Based with R-C-A Questions Technique for Grade 5 Students

ชมพูนุช บุตรพรหม¹ ปริณ ทนัชนัยบุตร²

E-mail: chompoonuch.b@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนห้วยซวกคอกเลาใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 20 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสำรวจสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2) หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A 3) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A จำนวน 14 แผน เวลา 20 ชั่วโมง 4) แบบวัดทักษะชีวิต เป็นข้อสอบแบบอัตนัย มีสถานการณ์ปัญหา รวม 12 ข้อ 5) แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A ซึ่งเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ภาพรวมของหลักสูตรมีความสอดคล้อง สามารถนำไปใช้ได้ (IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00) และหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.50)
2. นักเรียนที่เรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะชีวิตอยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.45 คิดเป็นร้อยละ 76.88 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 18 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.64)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร ทักษะชีวิต การจัดการเรียนรู้โครงงาน เทคนิคคำถาม R-C-A

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop the supplementary course on sufficiency economy life skills using project-based with R-C-A questions technique for grade 5 students, 2) to develop life skills in the students so that they made a mean achievement score of 70% or better and at least 70%, 3) to study the students satisfaction of instruction in the supplementary course on sufficiency economy life skills using project-based with R-C-A questions technique. The research design of this study was research and development. The target group consisted of 20 grade 5 students studying in the first semester of the 2018 academic year at Huaysuak Khoklaotai

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

School, Loei Primary Educational Service Area Office 1. The instruments using in this study were 1) a questionnaire and a check list for studying the context, current situation and needs about current education and social studies, religion and culture, 2) the supplementary course on sufficiency economy life skills using project-based with R-C-A questions technique, 3) a lesson plan designed on project-based with R-C-A questions technique 14 plans, 20 hours, 4) a life skills test consisted of 12 essay items, 5) a 35 items questionnaire comprising a 5 level rating scale for eliciting the students satisfaction with the supplementary course.

The research findings found.

1. The finished supplementary course on sufficiency economy life skills using project-based with R-C-A questions technique for grade 5 students. Result of an assessment of the course shown that the validity could be used which index of Item-Objective Congruence is between 0.60-1.00 and the suitability is high level. (\bar{x} = 4.48, S.D. = 0.50)

2. Develop Life Skills score when study on supplementary course on sufficiency economy life skills using project-based with R-C-A questions technique for grade 5 students. The students made a mean score of 18.45 (76.88% of the full marks) on the life skills which is at the high level, and 18 students or 90% of the group passed the passing criterion which is higher than the prescribed criterion.

3. The students as a whole expressed a high level of satisfaction with the learning activities with had been organized for the supplementary course on sufficiency economy life skills using project-based with R-C-A questions technique for grade 5 students. (\bar{x} = 4.49, S.D. = 0.64)

Keywords: development, life skills, project-based and R-C-A questions technique

ความเป็นมาของปัญหา

ท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ในสังคมไทย สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพและระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยหลายด้านที่ยังต่ำกว่าเป้าหมาย รวมถึงปัญหาสำคัญ คือ การศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยที่มีปัญหาเชิงคุณภาพ ประกอบกับขาดการฝึกทักษะที่ประยุกต์ใช้ความรู้ที่ทักษะที่เพียงพอ จึงส่งผลให้วัยแรงงานมีคุณภาพต่ำ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ซึ่งปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข โดยระบบการศึกษาไทยจะต้องปรับ เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาคุณภาพคนในประเทศ การวิเคราะห์ที่เชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เห็นได้ว่าแนวทางในการพัฒนาประเทศไทย จะเน้นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กล่าวถึงหลักสูตรว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร และได้กำหนดทักษะเป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนควรได้รับการพัฒนา ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้เล็งเห็นความสำคัญและได้กำหนดเป้าหมาย เน้นการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพ มีทักษะชีวิต สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ

ทักษะชีวิต (Life Skills) เป็นทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน เป็นทักษะที่ผู้เรียนทุกคนควรได้รับการพัฒนา ช่วยให้รู้จักจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ป้องกันตัวเองในภาวะคับขัน และจัดการกับชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ จากข้อมูลสถิติสถานการณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนไทยในช่วงที่ผ่านมาพบปัญหาสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหายาเสพติด 2) ปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 3) เด็กถูกละเมิดและกลั่นแกล้ง 4) กระทบความรุนแรงโดยสื่อ 5) การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ยุคใหม่ที่รักลูกแบบไม่ถูกทาง 6) การเสพสื่อออนไลน์ และ 6) การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (2562) โดยนักวิชาการให้ความเห็นว่า ปัญหาดังกล่าวเกิดจากโลกโซเชียลปัจจุบัน ทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ถูกล่อลวง ใช้เวลาเข้าถึงสื่อมากเกินไป เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล จากข้อมูลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและการขาดทักษะชีวิต ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคม ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องช่วยกันเสริมสร้างความเข้มแข็ง

ตั้งแต่ระดับครอบครัว และสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง จะเห็นได้ว่า ทักษะชีวิตเป็นสิ่งสำคัญ

โรงเรียนห้วยชุกคอกเลาใต้ เป็นโรงเรียนขยายโอกาสขนาดเล็ก นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน พ่อแม่หย่าร้างกัน อาศัยอยู่กับปู่ตายาย เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วจะประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรมเป็นส่วนมาก ส่งผลกระทบต่อเด็กที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม และสิ่งยั่วยุต่างๆ รอบตัว เช่น เกม ยาเสพติด ท้องในวัยเรียน เป็นต้น ก่อให้เกิดปัญหาต่อนักเรียน ทั้งด้านอารมณ์ จิตใจ สุขภาพ และสังคม ถ้าโรงเรียนไม่ได้เตรียมการป้องกันหรือสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้ทำการสำรวจสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนห้วยชุกคอกเลาใต้ จากผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีความต้องการตรงกันดังนี้ ต้องการให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง พัฒนาทักษะชีวิต และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งได้วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้วยชุกคอกเลาใต้ พบว่าความต้องการดังกล่าวยังไม่อยู่ในหลักสูตรรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องบรรจุในหลักสูตรได้ดังนี้ 1) เศรษฐกิจพอเพียง 2) การจัดการเรียนรู้โครงงาน 3) ทักษะชีวิต 4) เทคนิคคำถาม R-C-A ผู้วิจัยเห็นารูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานนั้น สามารถพัฒนาทักษะชีวิต ได้แก่ 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการกลุ่ม และการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับกลุ่ม ได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงในชีวิต จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีความหมายกับชีวิตของตนเอง เชื่อมโยงชีวิตและการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับ Wurdinger and Enloe (2015) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนที่ใช้การเรียนรู้ด้วยโครงงาน ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ด้วยโครงงานสามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ และการจัดการเวลา ซึ่งทักษะชีวิตที่ได้รับการพัฒนาขึ้นนี้ ช่วยให้พวกเขาเกิดความมั่นใจในตนเองที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในสังคม ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A ให้ผู้เรียนได้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพ หลังเสร็จสิ้นการจัดการกิจกรรมในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนได้สะท้อน (Reflect) ความรู้สึกและความคิดที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม เชื่อมโยง (Connect) กับประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาหรือตนเองได้เรียนรู้มาแล้ว เป็นองค์ความรู้ใหม่ แล้วนำมาปรับใช้ (Apply) ในชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้ผู้เรียนได้ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักการจัดการกับอารมณ์และความเครียดอย่างเหมาะสม และรู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น รู้จักการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (เพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร และ นภาพร วรเนตรสุดาทิพย์, 2556)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภายหลังจากจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ระยะที่ 1 การวิจัย (R₁) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันที่เกิดจากการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

1.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้ จำนวน 35 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนห้วยชวกคกเถาใต้ จำนวน 8 คน ครู จำนวน 6 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 19 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสำรวจสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนห้วยชวกคกเถาใต้

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.1 ขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยในครั้งนี้ และชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

1.4.2 จัดพิมพ์แบบสำรวจสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

1.4.3 รวบรวมแบบสำรวจกลับคืน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหา

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.1 ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และหาค่าการจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index

1.5.2 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้โครงงาน เทคนิคคำถาม R-C-A และทักษะชีวิต

2. ระยะที่ 2 การพัฒนา (D₁) การสร้างและออกแบบหลักสูตร

2.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้โครงงาน และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยหลักสูตรมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ผลการเรียนรู้ 4) คำอธิบายรายวิชา 5) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล 8) โครงสร้างรายวิชา 9) หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 2 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 โครงงานพอเพียง ตามรอยพ่อ จำนวน 20 ชั่วโมง และหน่วยที่ 2 ออกแบบสร้างสรรค์ ผันเป็นอาชีพ จำนวน 20 ชั่วโมง และ 10) แผนการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A จำนวน 14 แผน เวลา 20 ชั่วโมง

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4.1 ทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้โครงการ และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา เพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

2.4.2 จัดพิมพ์แบบประเมินความเหมาะสม และหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงการร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

2.4.3 รวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมกลับคืน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหา

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 - 3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 - 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

3. ระยะที่ 3 การวิจัย (R₂) การนำหลักสูตรไปใช้

3.1 วัตถุประสงค์

3.1.1 เพื่อใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงการร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.1.2 เพื่อประเมินทักษะชีวิตของนักเรียน ภายหลังจากจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงการร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

3.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนห้วยซวกคกเลาใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 20 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงการร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้โครงการร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A จำนวน 14 แผน เวลา 20 ชั่วโมง

3.3.2 แบบวัดทักษะชีวิต เป็นข้อสอบแบบอัตนัย มีสถานการณ์ปัญหา 12 สถานการณ์ รวม 12 ข้อ 24 คะแนน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ปฐมนิเทศกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงการร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A

3.4.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง จำนวน 20 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง

3.4.3 ภายหลังจากจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง แล้ว ดำเนินการวัดความสามารถด้านทักษะชีวิต

3.4.4 นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์สถิติ และวิเคราะห์เนื้อหา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร 5 ระดับ ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 - 3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 - 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

3.5.2 แบบประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะชีวิต ใช้สถิติการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

4. ระยะที่ 4 การพัฒนา (D₂) การประเมินผลการใช้ และการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

4.1 วัตถุประสงค์

4.1.1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ภายหลังจากจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4.1.2 เพื่อปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียน ห้วยชอกเคกเลาใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 20 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอน จำนวน 15 ข้อ ด้านผู้เรียน จำนวน 11 ข้อ และด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 ข้อ รวม 35 ข้อ

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.4.1 ใช้เวลาในชั่วโมงเด็กไทยแก้มใสที่รับผิดชอบสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4.4.2 เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.5.1 แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล มาเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลผล โดยมีเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

4.5.2 แบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ใช้สถิติในการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของหลักสูตร ภาพรวมและรายด้าน

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. หลักการ	4.60	0.47	เหมาะสมมากที่สุด
2. จุดมุ่งหมาย	4.55	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
3. ผลการเรียนรู้	4.55	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
4. คำอธิบายรายวิชา	4.60	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
5. แนวทางการจัดการเรียนรู้	4.45	0.67	เหมาะสมมาก
6. สื่อการเรียนรู้	4.67	0.48	เหมาะสมมากที่สุด
7. การวัดและประเมินผล	4.35	0.47	เหมาะสมมาก
8. โครงสร้างรายวิชา	4.47	0.60	เหมาะสมมาก
9. หน่วยการเรียนรู้	4.27	0.62	เหมาะสมมาก
10. แผนการจัดการเรียนรู้	4.32	0.23	เหมาะสมมาก
ภาพรวมของหลักสูตร	4.48	0.50	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาพรวมของหลักสูตรมีความสอดคล้อง สามารถนำไปใช้ได้ (IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00) และผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ภาพรวมของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.50)

2. ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้เรียนรู้โดยหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของคะแนนทักษะชีวิตในภาพรวม

จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	
				คน	ร้อยละ
20	24	18.45	76.88	18	90

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาพรวม นักเรียนมีทักษะชีวิตอยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.45 คิดเป็นร้อยละ 76.88 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 18 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.64)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A

ด้าน	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1	ด้านผู้สอน	4.72	0.51	มากที่สุด
2	ด้านผู้เรียน	4.25	0.78	มาก
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.49	0.64	มาก
	ภาพรวม	4.49	0.64	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x}=4.49$, $S.D.=0.64$) พิจารณารายด้านพบว่า ด้านผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}= 4.72$, $S.D.= 0.51$) ด้านผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.25$, $S.D.=0.78$) และด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.49$, $S.D.= 0.64$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ภาพรวมของหลักสูตรมีความสอดคล้อง สามารถนำไปใช้ได้ (IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00) และมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x}= 4.48$) ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินการตามรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสนองต่อความต้องการของนักเรียน สอดคล้องกับ สิทธิพล อาจอินทร์ (2557) ที่กล่าวว่า หลักสูตรระดับชั้นเรียน เป็นหลักสูตรที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือรายวิชา เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จริงในห้องเรียน เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ และการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้รับเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ อันจะส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ การพัฒนาทักษะชีวิต แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x}= 4.32$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.23 สอดคล้องกับ ดารารัตน์ ชัยพิลา (2558) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแนวคิด STEM Education เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ปฏิกริยาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ระหว่างเรียนร้อยละ 88.35 ซึ่งอยู่ในระดับดี เนื่องจากนักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีกระบวนการทำงานเป็นระบบ เป็นขั้นตอนด้วยการทำโครงงาน

2. ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน หลังจากใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความสามารถด้านทักษะชีวิตอยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.45 คิดเป็นร้อยละ 76.66 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 18 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่า การเรียนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สามารถพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนได้ สอดคล้องกับ ผลการศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิต เรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ของ พรพนา รัตนพงษ์ไชย (2558) พบว่า ทักษะชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เช่นเดียวกับ ผลการศึกษาการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานการฝึกทักษะชีวิตในห้องเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเกรด 12 ของ Zimmerman (2010) พบว่า การเรียนรู้แบบโครงงานทำให้นักเรียนมีโอกาสที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการศึกษาในห้องเรียน และในระดับการศึกษาขั้นสูงต่อไปให้ประสบความสำเร็จได้

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x}= 4.49$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 พิจารณารายด้านพบว่า ด้านผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}= 4.72$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 ด้านผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.25$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 และด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.49$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกรายการประเมินอยู่ในระดับมากขึ้นไป อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งในรูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงาน มีลักษณะสำคัญที่เน้นให้นักเรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยครูมีหน้าที่คอยกระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A มีลักษณะสำคัญที่เน้นให้นักเรียนสะท้อนความรู้สึกและความคิดที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม เชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมหรือตนเองได้เรียนรู้มาแล้ว เป็นองค์ความรู้ใหม่ แล้วนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต (เพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร และนภาพร วรเนตรสุคาทิพย์, 2556)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ในภาพรวมของหลักสูตรมีความสอดคล้อง สามารถนำไปใช้ได้ (IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00) และความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.50)
2. ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้เรียนรู้โดยหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีทักษะชีวิตอยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.45 คิดเป็นร้อยละ 76.88 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 18 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.64)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หลังจากการนำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ พบว่า มีประสิทธิภาพ หากครูผู้สอนจะนำไปใช้กับระดับชั้นอื่น ควรปรับเนื้อหาและสถานการณ์ปัญหาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียน
2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรควรมีการขยายเวลา เนื่องจากการทำโครงงานค่อนข้างใช้เวลามาก ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับเวลาที่จำกัด
3. ครูจำเป็นต้องออกแบบและวางแผน ต้องทำความเข้าใจร่วมกับนักเรียน เพราะมีการบูรณาการความรู้ต่างๆ ร่วมด้วย ครูควรอธิบายเพิ่มเติมและใช้คำถามตรวจสอบความเข้าใจในการเชื่อมโยงเนื้อหา รวมถึงการประยุกต์ใช้ความรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยปรับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทในชุมชน และจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้
2. การทำวิจัยในครั้งนี้ ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โครงงานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A เพื่อพัฒนาความสามารถด้านทักษะชีวิต ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ในตัวเองอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา
3. ควรมีการวิจัยและติดตามผลในระยะยาว เพื่อศึกษาว่า ความสามารถด้านทักษะชีวิต มีความคงทนเพียงใด และมีการพัฒนาเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). การเสริมสร้างทักษะชีวิตตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ดาร์รัตน์ ชัยพิลา. (2558). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแนวคิด STEM Education ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- พรพนา รัตน์พงษ์ไชย. (2558). การพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร และนภาพร วรเนตรสุตาพิทย์. (2556). เทคนิคคำถาม R-C-A กับการพัฒนาทักษะชีวิต. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 36(2), 1-5.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2557). การพัฒนาหลักสูตร. ขอนแก่น: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ. (2562). **สำรวจพฤติกรรมวัยรุ่นไทย.**, จากสำรวจพฤติกรรมวัยรุ่นไทย - Thaihealth.or.th | สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) (สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2561).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ 21 เซ็นจูรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564.** ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2561, จาก <http://www.nesdb.go.th>
- Wurdinger, S. & Qureshi, M. (2015). Enhancing College Students Life Skills through Project Based Learning. **Innovative Higher Education**, 40(3), 279-286.
- Zimmerman, Daneck,C. (2010). Project Based Learning for Life Building in 12th Grade Social Studies Classrooms. Dominican University of California.